

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor dosarului, recursurile ordinare declarate de către avocatul Zagorneanu Artur în numele inculpatei Edu Maria și de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Bălți, Andrei Formusatii, împotriva sentinței Judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 decembrie 2019 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iulie 2021, în cauza penală în privința lui

Edu Maria XXXXXX,

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 02.05.2018 – 24.12.2019;

Instanța de apel: 20.01.2020 – 07.07.2021;

Instanța de recurs: 17.08.2021 – 20.12.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 decembrie 2019, Edu Maria a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal și în baza acestei Legi i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 7 (șapte) ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu aplicarea amenzii în mărime de 1 850 (o mie opt sute cincizeci) unități convenționale, ceea ce constituie 92 500 (nouăzeci și două mii cinci sute) lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că, *Edu Maria prin înțelegere cu concubinul său Chiruța Anatol, în una din zile a lunii ianuarie 2018, cu scopul dobândirii bunurilor altei persoane, cunoscând că concubinul său are relații de prietenie cu Memeț Olga și că în telefonul acestuia sunt prezente poze nud cu Memeț Olga, prin șantaj, a amenințat-o pe aceasta, prin intermediul telefoniei mobile, cu răspândirea unor știri defăimătoare și anume cu plasarea pe rețelele de socializare a pozelor nud sau comunicarea despre aceste poze familiei ei, în mod grosolan au solicitat transmiterea mijloacelor bănești în sumă de 3 000 lei. Astfel, la data de 12.01.2018, aproximativ la orele 10.00, aflându-se în centrul orașului Bălți, i-a transmis suma de 3 000 lei lui Chiruța Anatol, promițându-i că va nimici pozele.*

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, instanța a reținut că, în drept, faptele

inculpatei Edu Maria întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal, *șantajul, cererea de a se transmite bunurile proprietarului amenințând persoana cu răspândirea unor știri defăimătoare despre el, urmate de dobândirea bunurilor cerute, săvârșite de două persoane.*

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

- avocatul Corina Movilă în numele inculpatei Edu Maria, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Edu Maria să fie achitată;

- inculpata Edu Maria, solicitând casarea integrală a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpata să fie achitată.

3.1 În conținutul cererii de apel depuse, avocatul Corina Movilă în numele inculpatei a invocat că:

- instanța de fond, contrar prevederilor art. 389 Cod de procedură penală, a emis o sentință bazată pe presupuneri, pe probe contradictorii, contradicțiile între care nu au fost înlăturate în cadrul judecării cauzei, or, probe directe care ar demonstra că evenimentele s-au desfășurat așa cum susține acuzatorul de stat nu au fost prezentate. Probele prezentate de acuzare și cercetate în ședința instanței de fond nu au fost pertinente, concludente, utile, adică nu dispun de calitățile necesare pentru a putea fi puse la baza unei sentințe de condamnare;

- conținutul învinuirii formulate denotă caracter formal, fiind una abstractă;

- acuzațiile inculpatei sunt combătute prin declarațiile părții vătămate Memeț Olga, declarațiile inculpatei Edu Maria, iar în situația în care instanța de fond a pus la baza condamnării declarațiile părții vătămate, atunci acțiunile inculpatei urmau a fi recalificate în baza art. 189 alin. (1) Cod penal, așa cum s-a stabilit că Edu Maria a solicitat suma de 3 000 lei, însă nu s-a dovedit că a primit acești bani și inculpata cu partea vătămată, pînă la evenimentele produse, nu se cunoșteau;

- partea vătămată a declarat că Maria i-a zis să întoarcă 3000 lei echivalent a telefonului mobil care a fost deteriorat în rezultatul certii, adică de fapt s-a pretins la recuperarea bunului deteriorat, și nu la un bun care aparține părții vătămate;

- nu sunt probe care ar demonstra că inculpata a obținut bani de la partea vătămată, nici faptul că a acționat în înțelegere cu concubinel său Chiruța A..

3.2 În conținutul cererii de apel depuse, inculpata a invocat că:

- instanța de fond pripit și nemotivat a concluzionat despre vinovăția inculpatei Edu Maria în comiterea infracțiunii și nu a dorit să ia în considerare motivele invocate de apărare. Obiectează că instanța de judecată nu a examinat probele apărării în mod efectiv, dându-le o apreciere eronată;

- nu au fost precizate circumstanțele ce au servit ca motiv de a concluziona prezența indicilor de calificare în acțiunile inculpatei. Consideră că instanța de fond a preluat motivele acuzatorului de stat și la motivarea soluției sale cu privire la vinovăția lui Edu Maria, a acceptat pe deplin concluziile procurorului,

pe care le-a transcris în sentință, adoptând soluția doar în baza probelor indicate de procuror. În contextul dat, este de părere că instanța în mod generic a reținut că starea de fapt și de drept expusă în rechizitoriu corespunde realității, fără a evalua în mod concret motivele invocate de inculpați și fără a analiza probele care conduc la aflarea adevărului în cauză;

- declarațiile părții vătămate nu coroborează cu nici una din probele administrate și cercetate. Însăși partea vătămată a menționat că nu este sigură referitor la vinovăția lui Edu Maria, declarând că posibil mesajele erau scrise de Chiruța Anatol și nu ține minte ca Edu Maria să-i fi spus că va plasa poze cu ea. La adresarea cu plângere organelor competente, Memeț Olga a indicat că a fost șantajată de către Chiruța Anatol;

- rechizitoriul este insuficient motivat sub aspectul informării inculpatei Edu Maria cu privire la învinuirea înaintată, iar conform art. 251 Cod de procedură penală, rechizitoriul pe caz este nul;

- se impune adoptarea sentinței de achitare în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală;

- sentința nu conține analiza probelor în privința inculpatei, precum și prin ce probe cercetate sunt confirmate circumstanțele de fapt reținute în sarcina inculpatei;

- instanța de judecată nu s-a pronunțat argumentat asupra faptului existenței infracțiunii în acțiunile inculpatei, fără a dovedi existența elementelor componente a acesteia. Or, latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal nu sunt întrunite pe caz.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iulie 2021 a fost admise din alte motive decât cele invocate apelurile depuse de avocatul Corina Movilă în numele inculpatei de inculpata Edu Maria, cu casarea parțială a sentinței în latura pedepsei penale, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Edu Maria, recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal, i s-a aplicat pedeapsa penală în baza acestei Legi și în baza art. 79 Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru femei.

Totodată, a fost dispusă arestarea lui Edu Maria, fiind luată imediat din sala de judecată.

Copilul minor XXXXXX, a fost transmis spre evidență Direcției generale de asistență socială și protecția familiei din cadrul Primăriei mun. Bălți și din cadrul Primăriei raionului Rîșcani, fiind anunțată și Primăria sat. Pîrjota, raionul Rîșcani.

Dispozițiile sentinței în latura corpurilor delictelor au fost menținute fără modificări.

4.1 Instanța de apel a constatat examinarea multilaterală a cauzei penale în

privața inculpatei Edu Maria de către instanța de fond, cu cercetarea obiectivă a probelor administrate pe caz, cu aprecierea corectă și la justa valoare a împrejurărilor de fapt și a aspectelor de drept, ce în rezultat au dus la emiterea pe caz a unei soluții legale și întemeiate.

Instanța de apel a statuat că prima instanță a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și în baza art. 101 Cod de procedură penală a dat probelor administrate pe caz o apreciere legală din punct de vedere a pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța a notat că probelor cercetate obiectiv, multilateral administrate în instanța de apel, dovedesc cu certitudine comiterea de către inculpata Edu Maria a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal – *șantajul, cererea de a se transmite bunurile proprietarului amenințând persoana cu răspândirea unor știri defăimătoare despre el, urmate de dobândirea bunurilor cerute, săvârșite de două persoane.*

În corespundere cu prevederile art. 413 alin. (3) Cod de procedură penală, la demersul avocatului Artur Zagorneanu, instanța de apel a dispus audierea în ședința instanței de apel a martorului Chiruța Anatol, dat fiind faptul că partea apărării a obiectat în privința declarațiilor martorului în cauză.

S-a menționat în decizie că, reluând cercetarea judecătorească pe caz, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, s-a dispus audierea nemijlocită în ședința instanței de apel a martorului Chiruța Anatol și s-au cercetat probele prezente la materiale cauzei (care pot fi, de asemenea, apreciate în mod diferit), precum și s-a respectat dreptul părților la administrarea oricăror probe noi – de apelant în susținerea apelului sau de părțile opuse în dezbaterile argumentelor apelului.

În ședința instanței de apel au fost cercetate probele scrise prezente la materialele cauzei, precum: plângerea din 02.03.2018 (f.d. 3, Vol. 1), procesul-verbal din 02.03.2018 de audiere a părții vătămate Memet Olga (f.d. 10, Vol. 1), ordonanța din 01.03.2018 de recunoaștere în calitate de parte civilă a lui Memet Olga (f.d. 11, Vol. I), ordonanța de ridicare din 05.03.2018 (f.d. 17, Vol. I), procesul-verbal de ridicare și examinare din 05.03.2018 (f.d. 18, Vol. I), procesul-verbal privind marcarea bancnotelor, însoțit de copiile bancnotelor marcate în sumă de zece mii lei (f.d. 19, 20-38, Vol. I), procesul-verbal de examinare a obiectului din 19.03.2018 (f.d. 39, Vol. I), ordonanța din 19.03.2018 de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive la cauza penală (f.d.40, Vol. I), procesul-verbal din 05.03.2018, de audiere a părții vătămate Memet Olga (f.d. 44, Vol. I), cererea cet. Memet Olga de restituire a sumei din 13.03.2018 (f.d. 45, Vol. I), ordonanța din 19.03.2018, de restituire a corpurilor delictive (f.d. 46, Vol. I), ordonanță din 03.03.2018 (f.d. 48, Vol. I), demersul procurorului în Procuratura mun.Bălți, Sergiu Marcauțan, din 03.03.2018, privind autorizarea ordonanței de efectuare a percheziției corporale la cet. Chiruța Anatol (f.d. 49, Vol. I),

ordonanță din 03.03.2018 privind efectuarea percheziției la domiciliul cet. Chiruța Anatol (f.d. 52, Vol. I), demers din 03.03.2018, privind autorizarea ordonanței de efectuare a percheziției (f.d. 53, Vol. I), încheierea judecătorului de instrucție din 03.03.2018, de admiterea a demersului și autorizarea efectuării percheziției la domiciliul cet. Chiruța Anatol (f.d. 54, Vol. I), proces-verbal de percheziție din 05.03.2018 (f.d. 55-56, Vol. I), ordonanță de perchiziționare din 05.03.2018 (f.d. 57, Vol. I), informație de la Agenția Servicii Publice a Republicii Moldova despre bunurile imobile aflate în proprietatea cet. Edu Ecaterina (f.d. 58, Vol. I), proces-verbal de percheziție din 05.03.2017 (f.d. 60-61, Vol. I), proces-verbal de examinare a obiectului din 28.03.2018 (f.d. 68, Vol. I), proces-verbal din 05.03.2018 de audiere a lui Chiruța Anatolie în calitate de bănuیت (f.d. 81, Vol. I), proces-verbal de corectare a erorilor materiale din 05.03.2018, prin care s-a concretizat că numele corect al bănuیتului este Chiruța Anatol (f.d. 82, Vol. I), plângere din 06.03.2018, prin care cet. Memeț Olga (f.d. 93, Vol. I), proces-verbal din 06.03.2018, de audiere a părții vătămăte Memeț Olga (f.d. 95, Vol. I), ordonanță din 06.03.2018 de recunoaștere în calitate de parte civilă a lui Memeț Olga (f.d. 96, Vol. I), ordonanță de ridicare din 26.03.2018 (f.d. 97, Vol. I), proces-verbal de ridicare din 26.03.2018 (f.d. 98, Vol. I), proces-verbal de examinare a obiectului din 26.03.2018 (f.d. 99- 100, Vol. I), convorbirea telefonică prin intermediul mesajelor dintre Memeț Olga și abonatul cu nr. +37360133075, pe 9 file (f.d. 101-109, Vol. I), anexa la contractul de împrumut din 08.02.2018 (f.d. 110, Vol. I), contract de împrumut nr.AG3034208 din 08.02.2018 (f.d. 111, Vol. I), ordonanță din 26.03.2018 de recunoaștere și de anexare a corpurilor delictе la cauza penală (f.d. 113, Vol. I), proces-verbal din 28.03.2018 de audiere în calitate de bănuیت a lui Chiruța Anatol (f.d. 117-118, Vol. I), proces-verbal din 28.03.2018 de audiere în calitate de bănuیت a lui Chiruța Anatol (f.d.117-118, Vol. I), informație din baza de date AccesWeb despre cet. Edu Maria (f.d. 121, Vol. I), revendicare pe numele lui Edu Maria (f.d. 122, Vol. I), proces-verbal de confruntare din 28.03.2018 (f.d. 126-127, Vol. I), ordonanță din 29.03.2018 privind transmiterea corpurilor delictе în camera de păstrare a IP Bălți (f.d. 128, Vol. I), chitanță nr.0454 din 29.03.2018 (f.d. 129, Vol. I), cererea inculpatului Chiruța Anatol din 05.06.2021 (f.d. 193, Vol. I), declarațiile inculpatului Chiruța Anatol (f.d. 198, Vol. I), declarațiile părții vătămăte Memeț Olga (f.d. 5-7, Vol. I).

Instanța de apel a constatat o motivare amplă și temeinică a sentinței pronunțate de prima instanță, iar procesul de cercetare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu faptele incriminate inculpatei Edu Maria s-a efectuat în corespundere cu cele statuate la art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Descriind elementele infracțiunii incriminate în baza art. 189 Cod penal și cercetând în ansamblu probele administrate în cauza penală, instanța de apel a constatat că fapta inculpatei Edu Maria este dovedită în baza declarațiilor părții vătămăte Memeț Olga, care coroborează cu probele pe cauză. Astfel,

circumstanțele relatate de aceasta se confirmă prin cele invocate în plângerea depusă la organul de poliție la data de 06.03.2018 (f.d. 93, Vol. 1), iar consecvent celor deplânse de către Memeț Olga, în cadrul audierii lui Chiruța Anatol în calitate de bănuț la 05.03.2018 (f.d. 81, Vol. 1), ultimul a comunicat că *Edu Maria, a aflat despre relația lui cu Olga Memeț și știa despre pozele Olgăi pe care el le păstra în telefon. Edu Maria a sunat-o pe Olga și i-a spus să-i dea 3000 lei.*

Instanța de apel a constatat că declarațiile lui Memeț Olga, spre deosebire de cele relatate de către Chiruța Anatol, își păstrează esența pe fundalul împrejurărilor în care s-a comis infracțiunea. Această stare a insuflat încredere privitor la veridicitatea declarațiilor depuse de către Memeț Olga.

În continuare, a reținut faptul că în cadrul confruntării din 28.03.2018 (f.d. 126-127, Vol. 1), dintre partea vătămată Memeț Olga și bănuț Edu Maria, partea vătămată a menționat că o recunoaște pe Edu Maria după voce, menționând că a recunoscut-o pe Memeț Olga, dat fiind faptul că a văzut fotografiile ei în telefonul concubinului Chiruța Anatol, astfel declarațiile lui Edu Maria denotă că aceasta a cunoscut despre fotografiile cu care Memeț Olga a fost șantajată.

Instanța de apel a indicat că la 28.03.2018, a fost întocmit procesul-verbal de examinare a telefonului mobil de model „Samsung Galaxy J7” de culoare neagră, ridicat la data de 05 martie 2018 în cadrul percheziției corporale a cet. Chiruța Anatol, potrivit căruia, s-a constatat că telefonul mobil dispune de două cartele SIM „Orange” și un card de memorie „microSD” cu capacitatea de 8Gb. Numerele IMEI ale telefonului mobil fiind 352721082505541 și 352722082505549. La examinarea conținutului telefonului mobil de model „Samsung Galaxy J7”, au fost depistate 6 (șase) fotografii cu cet. Memeț Olga, ultima fiind în ipostaze nud (f.d. 68, Vol. 1). Aceasta atestă că, amenințarea era reală, or, într-adevăr se dispunea de imaginile foto despre care Edu Maria i-a menționat lui Memeț Olga.

Instanța de apel a mai indicat în decizie că, la data de 05.03.2018, de la Memeț Olga au fost ridicate mijloace bănești în sumă de zece mii lei, urmând a fi folosiți în cadrul măsurilor speciale de investigații (f.d. 18, Vol. 1). La data de 05.03.2018, bancnotele ridicate de la Memeț Olga au fost marcate, efectuându-se xerocopii a bancnotelor (f.d. 19-38, Vol. 1). La data de 19.03.2018, s-a întocmit procesul-verbal de examinare a obiectului. În cadrul examinării s-a constatat că, în cadrul percheziției corporale de la cet. Chiruța Anatol au fost ridicați banii marcați, transmiși de către Memeț Olga, examinați la data de 05 martie 2018 de către organul de urmărire penală (f.d. 39, Vol. 1).

Totodată, instanța de apel a reținut că Anatol Chiruța, săvârșind infracțiunea în aceleași împrejurări de fapt împreună cu Edu Maria, a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate în baza art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal, fiind condamnat prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul central) din 27.06.2018.

Instanța de apel a stabilit că probele cercetate dovedesc fapta infracțională a

lui Edu Maria, constatându-se atât faptul cererii de a se transmite mijloace bănești în sumă de 3000 lei, cât și acțiunea adiacentă de amenințare cu răspândirea unor poze nud a lui Memeț Olga și divulgarea informației despre relația extraconjugală a lui Memeț Olga cu Chiruța Anatol. La fel, s-a demonstrat că, așa cum a acționat în comun cu Chiruța Anatol, ultimul a primit sumele bănești solicitate de la partea vătămată

Instanța de apel a reținut că, partea vătămată Memeț Olga a mai menționat următoarele: *„când s-a întâlnit cu Anatol ca să-i transmită suma de 3 000 lei, ultimul i-a explicat că Maria nu poate să vină după bani, din care motiv a venit el. ... După ce a transmis banii, nu a mai discutat cu Maria”*. În această parte declarațiile lui Memeț Olga dovedesc faptul consumării infracțiunii de șantaj incriminat lui Edu Maria, or, făptuitorii au intrat în posesia sumelor bănești solicitate în comun.

Probele menționate, instanța de apel le-a apreciază ca fiind pertinente, concludente și utile, iar în ansamblul lor dovedesc vinovăția inculpatei Edu Maria în comiterea infracțiunii incriminate în baza art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal în circumstanțele de fapt constatate prin sentința instanței de fond.

Instanța de apel a remarcat că starea de fapt reținută și de drept apreciată, a concordat cu circumstanțele stabilite și probele administrate în cauză, relevate și analizate în cuprinsul sentinței, verificate în apel.

În concluzie, s-a reținut că nu există temei pentru a da o altă apreciere probelor și instanța de apel a fost solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare.

Argumentația obiecțiilor împotriva probatoriului administrat în cauza penală de învinuire a lui Edu Maria, instanța de apel a considerat-o nemotivată și lipsită de suport justificator. S-a constatat suficiența probelor acumulate, prin care vina inculpatei a fost dovedită integral, iar atât în ședința instanței de fond, cât și în instanța de apel, probele care au fost obiect de cercetare au demonstrat întreaga stare de fapt a acuzațiilor aduse lui Edu Maria.

Privitor la argumentul adus în apelul avocatului Corina Movilă, prin care se susține că Edu Maria a pretins de la Memeț Olga echivalentul telefonului mobil deteriorat în sumă de 3000 lei, instanța de apel l-a apreciat ca o tentativă de denaturare a împrejurărilor de fapt al comiterii infracțiunii și le-a respins ca nefondate, or, din declarațiile părții vătămate Memeț Olga reiese că propunerea ultimei de procurare a unui telefon similar a fost respinsă.

De asemenea, au fost respinse argumentele invocate în apelul declarat de inculpată, prin care a susținut că rechizitoriul este ambiguu și neclar, instanța de apel menționând la caz că, atât instanța de fond, cât și instanța de apel a constatat că descrierea în fapt a comiterii infracțiunii de către Edu Maria conține latura obiectivă a infracțiunii în aspectul incriminat în baza art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal.

Instanța de apel a constatat că acuzația faptică deslușește elementul material al infracțiunii de șantaj incriminat lui Edu Maria în baza art. 189 alin.

(3) lit. e) Cod penal, găsiindu-se atât fapta de cerere de transmitere a bunurilor proprietarului (*în mod grosolan au solicitat transmiterea mijloacelor bănești în sumă de 3000 lei*), însoțită de amenințarea cu răspândirea unor știri defăimătoare despre persoană (*prin șantaj, a amenințat-o pe aceasta, prin intermediul telefoniei mobile, cu răspândirea unor știri defăimătoare și anume cu plasarea pe rețelele de socializare a pozelor nud sau comunicarea despre aceste poze familiei ei*).

Deși în ședința instanței de apel Chiruța Anatol, audiat în calitate de martor, a declarat că doar el a săvârșit infracțiunea, instanța de apel a constatat că declarațiile sunt combătute prin probele care dovedesc vinovăția inculpatei Edu Maria în comiterea infracțiunii în aspectul vizat în rechizitoriu și constatat prin sentința instanței de judecată. Însăși Chiruța Anatol, la examinarea aceleiași cauzei penale în privința sa, a acceptat examinarea cauzei în ordinea procedurii prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală, recunoscându-și vina.

Astfel cum inculpatul, în privința căruia cauza s-a examinat în ordinea procedurii prevăzute de art.364¹ Cod de procedură penală, nu poate renunța la opțiunea aleasă, cât și prin prisma asigurării securității raporturilor juridice, instanța de apel a apreciat ca fiind contrare adevărului declarațiile depuse în calitate de martor de către Chiruța Anatol. Instanța de apel a reiterat că în privința acestuia, sentința de condamnare a rămas definitivă prin neatacare, din ce motiv, ipostaza dublă a lui Chiruța Anatol nu denotă existența unui dubiu în probarea învinuirii aduse lui Edu Maria, ci mai degrabă depunerea unor declarații denaturate în favoarea inculpatei.

Instanța de apel, verificând legalitatea individualizării pedepsei penale stabilite în privința inculpatei Edu Maria a constatat că, instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 7, 61, 75 Cod penal în raport cu circumstanțele speței.

Ținând cont de constatarea că inculpata Edu Maria are la întreținere copilul minor XXXXXX, la momentul pronunțării deciziei în vârstă de 5 ani, fiind mamă solitară, în cumul cu faptul că nu a întreprins acțiuni de eschivare de la organul de urmărire penală și de la instanța de judecată, a avut o conduită obedientă în cadrul examinării cauzei penale, instanța de apel a considerat că față de aceasta sunt aplicabile prerogativele art. 79 Cod penal, sub aspectul instituirii unei pedepse sub limita minimă prevăzută de legea penală.

Instanța de apel a notat că la stabilirea măsurii de pedeapsă, în conformitate cu prevederile art. 61, 75 Cod penal, cât și cu aplicarea prerogativelor art. 79 Cod penal, în privința lui Edu Maria urmează a fi stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, nefiind aplicată amenda complementară, reieșind din starea materială precară a inculpatei.

Totodată, reieșind din faptul că Edu Maria are la întreținere un copil minor XXXXXX, instanța de apel a stabilit că acesta urmează a fi transmis spre evidență Direcției generale de asistență socială și protecția familiei din cadrul

Primăriei mun. Bălți și din cadrul Primăriei raionului Rîșcani, fiind anunțată și Primăria sat. Pîrjota, raionul Rîșcani, luând în considerație că nu este clară viza de reședință a acesteia, fiind originară din raionul Rîșcani, sat. Pîrjota, dar din datele de anchetă are și domiciliu în mun. Bălți, str. Calea Ieșilor, 47, ap. 409.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

- avocatul Zagorneanu Artur în numele inculpatei Edu Maria prin care invocând incidența *pct. 6 și 8* a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită admiterea cererii de recurs ordinar, casarea sentințe și a deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpata să fie achitată din motivul că lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii;

- procurorul în Procuratura de circumscriptie Bălți, Andrei Formusatii, prin care invocând incidența *pct. 6 și 10* a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită admiterea recursului, casarea deciziei în latura stabilirii pedepsei penale, cu menținerea fără modificări a sentinței.

5.1 În susținerea recursului avocatul Zagorneanu Artur în numele inculpatei Edu Maria invocă că:

- instanța de apel nu s-a expus motivat asupra argumentelor indicate în cererea de apel, și nu a respectat principiile generale ce reglementează desfășurarea procesului penal la capitolul administrării și prezentării probelor de către părți, circumstanță care constituie temei de casare a deciziei pronunțate de ea, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală;

- atât sentința, cât și decizia sunt absolut neîntemeiate, bazate pe apreciere eronată a tuturor probelor anexate la dosar, examinând cauza unilateral;

- la urmărirea penală și în instanța de fond vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală nu și-a găsit confirmare și nevinovăția acesteia a fost dovedită prin declarațiile inculpatei și a părții vătămate, cât și prin materialele cauzei;

- declarațiile părții vătămate nu coroborează cu nici una din probele administrate și cercetate, deoarece în plângerea acesteia și în procesul-verbal de audiere nu se pomenește de Edu Maria. Din declarațiile date în prima instanță de către partea vătămată se atestă că ar fi fost șantajată de Chiruța Anatol și de Edu Maria în comun, dar nu este sigură referitor la vinovăția inculpatei și mijloace bănești ultimei nu i-a transmis;

- instanța de fond nu a reținut probele părții apărării, care în ansamblu coroborează între ele și dovedesc nevinovăția inculpatei;

- rechizitoriul este insuficient motivat sub aspectul informării inculpatei Edu Maria cu privire la învinuirea înaintată, iar faptele imputate sunt incomplet descrise, neclare și contradictorii;

- în sentință și decizie nu au fost analizate probele și nu au fost descrise probele care au confirmat circumstanțele de fapt reținute în sarcina inculpatei;

- instanțele de judecată nu au constatat în sensul noțiunii de infracțiune, elementele obligatorii a componenței de infracțiune;

- sentința nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, fiind admisă erori grave de drept și de fapt și nu au fost indicate care probe concrete indică la vinovăția inculpatei;

- acțiunile de urmărire penală efectuate în cadrul urmăririi penale sunt lovite de nulitate absolută, deoarece prin ordonanța din 03 martie 2018 a fost pornită urmărirea penală în baza art. 189 alin. (3) Cod penal, însă în partea dispozitivă a ordonanței sunt indicate numele de familie a lui Chiruța Anatol, care ar fi fost implicat în comiterea infracțiunii de șantaj, dar nu este menționată Edu Maria.

5.2 În susținerea recursului procurorul invocă că:

- decizia nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;

- instanța de apel urma să ia în considerație pedeapsa prevăzută de art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal, infracțiunea parte din categoria infracțiunilor grave și că inculpata a comis infracțiunea în care a fost recunoscută vinovată prin participare;

- instanța de apel urma să aplice o pedeapsă penală sub limita minimă sau neaplicarea pedepsei complimentare obligatorie, având opțiunea legală de a alege între cele două, însă le-a aplicat eronat pe ambele, ceea ce este inadmisibil și contravine principiilor generale de individualizare a pedepsei.

6. Judecând recursurile ordinare declarate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Conform art. 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Colegiul constată că, cererile de recurs declarate de către procuror și de către avocatul Zagorneanu Artur în numele inculpatei, sunt bazate pe temeiurile prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 10) Cod de procedură penală, și anume se invocă că, *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; nu au fost întrunite*

elementele infracțiunii și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recursurile declarate și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că criticile aduse de către titularii cererilor de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecății, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată.

Potrivit art. 414 alin. (1), (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Astfel, din conținutul părții descriptive a deciziei atacate (*expuse în pct. 4.1 a prezentei decizii*), rezultă că instanța de apel a judecat cauza contrar prevederilor art. 101, 414, 417, 419 Cod de procedură penală și nu a întreprins toate măsurile necesare de a elucida circumstanțele esențiale.

Verificând materialele cauzei prin prisma argumentelor formulate de recurenți, Colegiul penal lărgit reține, că potrivit rechizitoriului:

„Edu Maria a fost pusă sub învinuire în aceea că ea, prin înțelegere cu concubinul său Chiruța Anatol, în una din zile a lunii ianuarie 2018, cu scopul dobândirii bunurilor altei persoane, cunoscând că concubinul său are relații de prietenie cu Memeț Olga și că în telefonul acestuia sunt prezente poze nud cu Memeț Olga, prin șantaj, a amenințat-o pe aceasta, prin intermediul telefoniei mobile, cu răspândirea unor știri defăimătoare și anume cu plasarea pe rețelele de socializare a pozelor nud sau comunicarea despre aceste poze familiei ei, în mod grosolan au solicitat transmiterea mijloacelor bănești în sumă de 3 000 lei.

Astfel, la data de 12.01.2018, aproximativ la orele 10.00, aflându-se în centrul orașului Bălți, i-a transmis suma de 3 000 lei lui Chiruța Anatol, promițându-i că va nimici pozele.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Edu Maria, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal, șantaj - cererea de a se transmite bunurile proprietarului amenințând persoana cu răspândirea unor știri defăimătoare despre el, urmate de dobândirea bunurilor cerute, săvârșite de două persoane”.

Rechizitoriul, în sensul art. 297 Cod de procedură penală, este actul de

sesizare a instanței de judecată, care se întocmește după prezentarea materialelor de urmărire penală și care trebuie să cuprindă, printre altele, informații concrete despre fapta incriminată persoanei în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală, adică, formularea învinuirii cu indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterul vinovăției, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei. Rigurozitatea dispozițiilor legale privind sesizarea instanței impune ca învinuirea să fie clară, concretă și previzibilă, deoarece instanța de judecată are obligația să se pronunțe asupra faptei reținute în sarcina inculpatului în limitele determinate prin rechizitoriu.

Colegiul penal constată că în apelul depus, inculpata a invocat faptul că aceste exigențe legale nu au fost întocmai respectate, iar învinuirea înaintată este una incertă, adică nu este formulată cu maximă precizie și claritate, iar instanța de apel nu s-a expus asupra acestui argument, încălcând astfel prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală.

Colegiul penal atestă că în cauza dedusă judecății și-a găsit confirmare temeiul prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit materialelor cauzei penale, la ședința în instanța de apel din 10 martie 2020, avocatul Zagorneanu Artur a solicitat reluarea cercetării judecătorești cu audierea părții vătămate Olga Memet, considerând că sunt divergențe în ceea ce a declarat la urmărirea penală și în instanța de judecată. Instanța de apel, contrar prevederilor art. 414 alin. (3) și (6) Cod de procedură penală, a respins cererea apărătorului.

Se constată că instanța de apel nemotivat a respins cererea apărătorului inculpatului cu privire la audierea părții vătămate Memet Olga (f.d. 85-86, Vol. II), încălcând astfel principiul contradictorialității și al egalității părților în proces.

Potrivit părții descriptive a deciziei contestate, instanța de apel, reluând cercetarea judecătorească, audiind martorul Chiruța Anatol și cercetând probele prezente la materialele cauzei, nu le-a apreciat din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, încălcând astfel prevederile art. 101 Cod de procedură penală, și la caz regăsindu-se criticile avocatului Zagorneanu Artur expuse în recursul ordinar depus în numele inculpatei.

Practica judiciară națională demonstrează că, în cazul când instanța de apel, la cererea părților, a administrat probe noi, ea urmează să le descrie în textul deciziei, cu aprecierea lor. Dacă instanța de apel admite apelul cu rejudecarea cauzei, decizia trebuie să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea, să indice din ce motive ele urmează a fi reapreciate ori respinse ca probe. În partea descriptivă decizia trebuie să corespundă tuturor

cerințelor art. 394 Cod de procedură penală (*pct. 22.2 al Hotărârii plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.22 din 12.12.2005 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

În această privință, Colegiul penal lărgit susține că, dacă instanța de apel admite apelul și rejudecă cauza, decizia trebuie să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea, să indice din ce motive ele urmează a fi reapreciate ori respinse ca probe.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel, contrar prevederilor legale, și-a bazat soluția fără a da o apreciere multilaterală a probelor, or, Curtea de la Strasbourg statuează că, dreptul la un proces echitabil include obligația tribunalelor de a-și motiva deciziile lor, deoarece absența motivării unei decizii judiciare poate impieta asupra acestui drept.

De asemenea, Curtea Europeană menționează că, *judecătorii trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază deciziile, căci numai astfel, un acuzat poate exercita căile de atac prevăzute de legislația națională*. Instanța europeană a subliniat că „*motivarea unei decizii judiciare este strâns legată de preocupările privitoare la asigurarea desfășurării unui proces echitabil, aceasta permițând respectarea dreptului la apărare. Motivarea este indispensabilă însăși calității actului de justiție și constituie o pază împotriva arbitrarului.*”

În atare circumstanțe, se consideră că instanța de apel a comis erori de drept prin încălcarea prevederilor art. 100, 101, 394, 414-419, 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, iar aceste abateri se cuprind în prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, superficial a verificat legalitatea și temeinicia sentinței.

Totodată, Colegiul penal lărgit notează că pedeapsa infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (3) Cod penal prevede închisoare de la 7 la 10 ani și amendă în mărime de la 1850 la 2350 unități convenționale. La caz, însă, instanța de apel nu a respectat principiile generale de individualizare a pedepsei, dispunând aplicarea pedepsei penale doar sub forma închisorii.

În asemenea circumstanțe, instanța de recurs atestă că decizia instanței de apel este afectată de erori de drept, care au dus la aplicarea unei pedepse individualizate contrar prevederilor legale, fapt care impune necesitatea dispunerii rejudecării cauzei.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-au găsit confirmare temeiurile prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, „hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și s-au aplicate pedepse individualizate contrar prevederilor legale”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

7. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu articolele 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Zagorneanu Artur în numele inculpatei Edu Maria și de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Andrei Formusatii, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iulie 2021, în cauza penală în privința lui *Edu Maria XXXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată este pronunțată la **17 februarie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion